

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Průchy, soudce zpravodaje JUDr. Tomáše Langáška a soudkyně Mgr. Jany Brothánkové v právní věci žalobce: **Ing. O. O.**, zastoupeného Mgr. Zdeňkem Mickou, advokátem, se sídlem Zahradnická 331/28, Karviná-Mizerov, proti žalovanému: **Krajský úřad Moravskoslezského kraje**, se sídlem 28. října 2771/117, Ostrava, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 23. července 2013, č. j. MSK 97100/2013, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 25. března 2015, č. j. 58 A 43/2013 - 25,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost žalobce **se zamítá.**
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení případu

[1] Městský úřad Orlová, odbor dopravy (dále též „městský úřad“), uznal žalobce vinným ze spáchání přestupku proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích podle § 125c odst. 1 písm. f) bod 3 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích (dále jen „zákon o silničním provozu“), kterého se měl dopustit tím, že dne 5. dubna 2013 kolem 16:00 hod. v Petřvaldě na ulici Ostravská, jako řidič osobního motorového vozidla VW Passat r. z. X, překročil nejvyšší dovolenou rychlost stanovenou zvláštním právním předpisem v obci o více než 20 km/h. Měřícím

zařízením mu byla změřena rychlost 75 km/h. Při zvážení možné odchylky měřícího zařízení ± 3 km/h v jeho prospěch jel rychlostí 72 km/h, tedy rychlostí o 22 km/h vyšší, než byla povolena rychlost jízdy, a tento přestupek spáchal v období dvanácti po sobě jdoucích kalendářních měsíců podruhé. Tímto porušil § 18 odst. 4 zákona o silničním provozu, za což mu městský úřad uložil podle § 11 odst. 1 písm. b), c) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, v souladu s § 125c odst. 4 písm. e) a § 125c odst. 5 zákona o silničním provozu, pokutu v částce 4 000 Kč a zákaz činnosti spočívající v zákazu řízení všech motorových vozidel na dobu čtyř měsíců ode dne nabytí právní moci rozhodnutí.

[2] Žalobce se proti rozhodnutí městského úřadu odvolal. Žalovaný Krajský úřad Moravskoslezského kraje jeho odvolání v záhlaví označeným rozhodnutím zamítl a rozhodnutí městského úřadu potvrdil. Rozhodnutí žalovaného napadl žalobce správní žalobou, v níž zejména namítal, že navzdory tomu, že městskému úřadu doručil řádně omluvu z ústního jednání, konalo se ústní jednání v jeho nepřítomnosti. Tím měl městský úřad porušit zákon o přestupcích i žalobcovo právo na spravedlivý proces. Krajský soud v Ostravě (dále též „krajský soud“) zamítl podanou žalobu v návěti označeným rozsudkem. Ve svém rozhodnutí dovodil, že ačkoliv šlo o první omluvu žalobce z ústního jednání v daném přestupkovém řízení, nebyla tato omluva ani včasná ani důvodná. Omluvu totiž žalobce doručil městskému úřadu až dne 13. května 2013, tedy dva dny před ústním jednáním. Zdůvodnil ji dlouhodobou pracovní neschopností, ovšem od lékaře měl povoleny vycházky každý den v době od 12:00 do 18:00 hod, přičemž ústní jednání se mělo konat dne 15. května 2013 v 15:00 hod.

II. Kasační stížnost a průběh řízení o ní

[3] Proti výše uvedenému rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále též „stěžovatel“) včas kasační stížnost. V ní vysvětlil, že skutečně měl po dobu trvání své pracovní neschopnosti od svého ošetřujícího lékaře (MUDr. H.) povoleny vycházky, proto také předpokládal, že se ústního jednání bude moci zúčastnit. Dne 13. května 2013 v ranních hodinách jej však ošetřil jiný lékař (MUDr. P.), přičemž konstatoval, že jeho stav je natolik špatný, že není schopen vstát z lůžka. Ošetření jiným lékařem opomněl stěžovatelův ošetřující lékař uvést do lékařské zprávy vydané dne 13. května 2013, kterou stěžovatel předložil městskému úřadu a v níž mu MUDr. H. doporučil klid na lůžku. Stěžovatel také poukázal na to, že měl v době ústního jednání k dispozici II. díl rozhodnutí o dočasné pracovní neschopnosti, z čehož vyplývá, že jeho pracovní neschopnost nadále trvala. Ke kasační stížnosti přiložil stěžovatel potvrzení MUDr. P., že stěžovatele dne 13. května 2013 ošetřil a tento nebyl pro vysoký krevní tlak, závratě a nevolnost schopen vstát z lůžka. Potvrzení lékař vydal dne 23. dubna 2015 na základě žádosti právního zástupce stěžovatele, jelikož stěžovatel pobýval toho času ve vyšetřovací vazbě.

[4] Pokud jde o právní posouzení věci, stěžovatel trvá na tom, že pokud měl městský úřad za to, že jeho omluva naplňuje zákonné požadavky, měl jej na to upozornit, neboť stěžovatel si vymínil osobní účast na ústním jednání. Svým postupem městský úřad porušil jeho právo se hájit proti vznesenému obvinění. Stěžovatel nesouhlasí s tím, že krajský soud odkázal v odůvodnění svého rozhodnutí na rozsudky Nejvyššího soudu sp. zn. 11 Tdo 90/2010 a 4 Tdo 250/2012, neboť jednak jde o rozsudky v trestních věcech, jednak v těchto

pokračování

případech obviněný nepředložil soudu žádný doklad o pracovní neschopnosti z důvodu nemoci. Naopak za přílehlavý považuje stěžovatel rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. února 2014 č. j. 7 As 124/2013-25, podle něhož zákon o přestupcích ani správní řád nestanovují povinnost omluvit se z ústního jednání v určité lhůtě před jeho konáním. Dále z něj vyplývá, že pokud má správní orgán pochybnosti o tom, zda doložená nemoc obviněnému znemožňuje účast na ústním jednání, má jej vyzvat k prokázání rozhodných skutečností.

[5] Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti především upozornil, že některá skutková tvrzení stěžovatele nebyla obsažena v žalobě, a tudíž jde v řízení o kasační stížnosti o nepřipustné novoty podle § 104 odst. 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Týká se to jednak tvrzení, že stěžovatele dne 13. května 2013 ošetřil jiný lékař, a dále tvrzení, že stěžovatel měl v době, kdy obdržel předvolání, v úmyslu se k ústním u jednání dostavit a že teprve dne 13. května 2013 se jeho zdravotní stav zhoršil natolik, že svůj původní záměr nemohl uskutečnit. Vycházet je tedy potřeba z dokladů, které měl k dispozici žalovaný, tj. z V. dílu rozhodnutí o dočasné pracovní neschopnosti (z něhož není s jistotou možno zjistit ani to, zda pracovní neschopnost stěžovatele trvala i v den ústního jednání, tj. 15. května 2013) a z lékařské zprávy ošetřujícího lékaře ze dne 13. května 2013 (z níž vyplývá pouze tolik, že pracovní neschopnost bude zřejmě trvat i nadále a že v období posledního měsíce došlo ke zhoršení nálezu i potíží).

[6] Ohledně právního posouzení věci trvá žalovaný na tom, že omluva stěžovatele nebyla bezodkladná. Za určitých okolností samozřejmě může být za včasnou omluvu považována i omluva učiněná těsně před jednáním či dokonce po něm. V daném případě však stěžovatel věděl o důvodech omluvy již v době doručení předvolání k ústním u jednání, přesto se však omluvil až jedenáct dní poté, tj. dva dny před nařízeným termínem ústního jednání. K tomu žalovaný poukazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. června 2013, č. j. 6 As 25/2013-23, z něhož vyplývá, že obviněný se má omluvit ihned, jakmile mu to okolnosti dovolí, přičemž opožděnou omluvu nelze považovat za náležitou, i kdyby jinak byla důvodná. Ohledně důvodnosti omluvy žalovaný trvá na tom, že stěžovatel tvrzený důvod omluvy dostatečně neprokázal. K tomu žalovaný poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. ledna 2015, č. j. 6 As 215/2014-25, podle něž břemeno důkazní v tomto směru tíží právě obviněného. Povinností žalovaného pak nebylo vyrozumět stěžovatele, zda jeho omluvu akceptuje či nikoliv, ten se měl naopak sám včas o osudu své omluvy přesvědčit. K tomu žalovaný dodává, že stěžovatel navíc v písemné omluvě neuvedl své telefonní číslo, e-mailovou adresu ani jiný operativní kontakt na sebe.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[7] Nejvyšší správní soud shledal, že podmínky řízení jsou splněny, a kasační stížnost vyhodnotil jako přípustnou. Nejvyšší správní soud poté kasační stížnost posoudil a dospěl k závěru, že není důvodná.

[8] Nejvyšší správní soud musí v první řadě přisvědčit žalovanému v tom, že stěžovatel se teprve v kasační stížnosti pokusil „vnést do hry“ některé nové skutečnosti, které

neuplatnil v žalobě před krajským soudem. Takovýto postup však procesní pravidla soudního řízení správního neumožňují, neboť Nejvyšší správní soud by pak musel v první instanci posuzovat skutkový stav, což není jeho úkolem. Jelikož tento skutkový stav nebyl předmětem úvah krajského soudu a ten tudíž nemohl na skutečnosti vznesené dodatečně stěžovatelem vůbec v odůvodnění svého rozsudku reagovat, nelze jej ani z těchto hledisek přezkoumat. Právě z těchto důvodů zapovídá § 109 odst. 5 s. ř. s. Nejvyššímu správnímu soudu, aby přihlížel ke „*skutečnostem, které stěžovatel uplatnil poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí*“. To potvrzuje řada dřívějších rozhodnutí Nejvyššího správního soudu (srov. např. rozsudek ze dne 12. listopadu 2003, č. j. 5 Azs 10/2003-61, č. 516/2005 Sb. NSS). Jen pro úplnost Nejvyšší správní soud podotýká, že ustanovení § 104 odst. 4 s. ř. s., na které odkazoval ve svém vyjádření žalovaný a které stanoví, že je nepřípustné opírat kasační stížnost o „*důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl*“, se nevztahuje ke skutkovým tvrzením, nýbrž k právním námitkám obsaženým v žalobě (srov. k tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. září 2004, č. j. 1 Azs 34/2004-49, č. 419/2004 Sb. NSS).

[9] Nejvyšší správní soud ze spisu krajského soudu ověřil, že stěžovatel po stránce skutkové namítal v žalobě pouze tolik, že důvodem pro jeho omluvu z ústního jednání bylo onemocnění „*prokazatelně zamezující pohyb osoby*“ a dále že se omluvil včas, neboť tak učinil dva dny před nařízeným termínem jednání, a to v době, kdy mu to zdravotní stav dovolil. Zároveň uvádí, že tak neučinil osobně, jak chybně uvádí žalovaný ve svém odvolacím rozhodnutí, nýbrž prostřednictvím jiné osoby. Stěžovatel se tedy skutečně pokouší v kasační stížnosti skutkový stav, z něhož vycházel krajský soud v napadeném rozsudku, nepřípustně rozšířit novými tvrzeními a důkazy jak ohledně důvodů omluvy (akutní ošetření jiným lékařem, než který vyhotovoval zprávu předloženou městskému úřadu), tak ohledně včasnosti omluvy (původní úmysl účastnit se ústního jednání zmařený později náhlým zhoršením zdravotního stavu). Nejvyšší správní soud s ohledem na výše citované ustanovení § 109 odst. 5 s. ř. s. nemůže a nebude při hodnocení rozsudku krajského soudu k těmto opožděně uplatněným skutečnostem přihlížet.

[10] Podstatné pro posouzení věci je ustanovení § 74 odst. 1 věta druhá zákona o přestupcích, jež zní: „*V nepřítomnosti obviněného z přestupku lze věc projednat jen tehdy, jestliže odmítne, ač byl řádně předvolán, se k projednání dostavit nebo se nedostaví bez náležité omluvy nebo důležitého důvodu.*“ Nejvyšší správní soud se pak s krajským soudem plně shoduje v hodnocení věci, že totiž podle skutkových zjištění, které měl krajský soud k dispozici, nesplňovala stěžovatelova omluva ani požadavek řádnosti, jelikož nebyla učiněna včas, ani požadavek důvodnosti, jelikož nebyl řádně prokázán stěžovatelem tvrzený důležitý důvod omluvy.

[11] Pokud jde o důvod omluvy, stěžovatel byl v pracovní neschopnosti již od září 2012. Ve spise je k tomu založen úřední záznam o telefonickém hovoru vedoucí odboru dopravy městského úřadu se stěžovatelovým ošetřujícím lékařem z 15. května 2013, podle něhož má stěžovatel povoleny vycházky od 12:00 do 18:00 hod. V lékařské zprávě stěžovatelova ošetřujícího lékaře MUDr. H., vyhotovené dne 13. května 2013 v 10:06 hod, kterou stěžovatel přiložil ke své omluvě z ústního jednání doručené městskému úřadu téhož dne, je uvedeno, že v období posledního měsíce došlo u stěžovatele ke zhoršení nálezu i potíží, přičemž předpoklad pracovní neschopnosti je dlouhodobý.

pokračování

O nutnosti klidu na lůžku zde ovšem není žádná zmínka. Stejně tak žádné omezení dosavadního režimu, včetně vycházek, nevyplývá ani z V. dílu rozhodnutí o dočasné pracovní neschopnosti. Stěžovatel si měl být proto vědom toho, že za daných okolností nebude moci mít správní orgán za prokázané, že se k ústnímu jednání nemůže dostavit, neboť pouhá neurčitá zmínka ošetřujícího lékaře o „zhoršení nálezu i potíží“ nic nevypovídá o aktuální schopnosti stěžovatele dostavit se na úřední jednání.

[12] Vedle toho, že stěžovatel neprokázal důvod své omluvy, tedy že mu zdravotní stav znemožňuje účastnit se nařízeného ústního jednání, nelze přehlížet ani fakt, že stěžovatel zaslal svou omluvu městskému úřadu s prodlením, které nebyl schopen hodnověrně vysvětlit. Jestliže by Nejvyšší správní soud uznal stěžovatelovo tvrzení, že zhoršení zdravotního stavu, o němž hovoří lékařská zpráva MUDr. H., bylo natolik závažné, že mu znemožňovalo se pohybovat, pak musel již v době obdržení předvolání vědět, že se jednání nebude moci zúčastnit. V žalobě stěžovatel tvrdil, že omluvu učinil, jakmile mu to zdravotní stav dovolil, přitom však omluvu doručovala na městský úřad neznámá třetí osoba. Zůstává tak otázkou, proč stěžovatel nevyužil pomoci této osoby již dříve a nedoručil jejím prostřednictvím omluvu z ústního jednání neodkladně poté, co obdržel předvolání (s tím, že potvrzení lékaře o zhoršení zdravotního stavu a nutnosti setrvat na lůžku by samozřejmě bylo přípustné dodat dodatečně poté, co by je stěžovatel získal).

[13] Nejvyšší správní soud již ve své předchozí judikatuře konstatoval, že aby byla omluva shledána řádnou, musí být podána neodkladně, tj. jakmile to okolnosti obviněnému dovolí (srov. rozsudek č. j. 6 As 25/2013-23 citovaný výše ve vyjádření žalovaného, kde Nejvyšší správní soud výslovně uvedl, že náležitá nebude např. omluva učiněná těsně před jednáním z důvodu, o němž obviněný věděl a mohl jej sdělit již dříve). Tento požadavek stěžovatelova omluva nesplnila. Nadto však musí být omluva dle judikatury Nejvyššího správního soudu též opřena o důležitý důvod a uváděný důvod musí být prokázán, přičemž odpovědnost za předložení přesvědčivých důkazů leží primárně na obviněném (srov. rozsudek č. j. 6 As 215/2014-25 citovaný výše ve vyjádření žalovaného). Požadovat po správním orgánu, aby sám aktivně pátral po tom, zda důvod zaslané omluvy je skutečně důležitý, lze jen ve výjimečných případech. Tak tomu může být např. tehdy, jestliže obviněný nejevil dosud v řízení žádné známky obstrukčního chování, omluví se z jednání neodkladně a navzdory předložení důkazů potvrzujících důvod omluvy přetrvávají na straně správního orgánu určité dílčí pochybnosti o vážnosti tohoto důvodu (jako tomu bylo v rozsudku č. j. 7 As 124/2013-25, na který se odvolával stěžovatel).

[14] V nyní posuzovaném případě nicméně bylo městskému úřadu z jeho úřední činnosti (řešení předchozích přestupků stěžovatele) známo, že stěžovatelova nemoc není takového rázu, že by znemožňovala účast na ústním jednání, jelikož stěžovatel má povoleny vycházky v odpoledních hodinách. Proto zřejmě městský úřad na tuto dobu nařídil ústní jednání. Jestliže stěžovatel za těchto okolností zaslal teprve dva dny před ústním jednáním městskému úřadu omluvu, která zjevně nebyla včasná – jelikož k údajnému zhoršení zdravotního stavu mělo dojít dávno před doručením předvolání k ústnímu jednání – nelze spravedlivě namítat, že správní orgán nevyzval stěžovatele k doložení dalších důkazů pro důvodnost zaslané omluvy. V časové tísní, kterou stěžovatel sám zapříčinil, hrají jistě roli i takové praktické „drobnosti“, jako to, že stěžovatel na sebe

městskému úřadu v omluvě neposkytl ani žádný operativní kontakt pro rychlou komunikaci (telefon, e-mail).

[15] Nejvyšší správní soud uzavírá, že setrvává na názoru, že náležitá omluva z ústního jednání je pouze taková, která je učiněna neodkladně, opřena o důležitý důvod a obviněný tento důvod spolu s omluvou doloží. Nelze dát obecně platnou odpověď na otázku, kdy správní orgán vystačí s posouzením náležitosti omluvy na základě důkazů předložených obviněným, a kdy by měl naopak vyzvat obviněného k odstranění vzniklých pochybností o důvodu omluvy, příp. o její včasnosti. Vždy bude záležet na konkrétních okolnostech případu. Střetávají se zde totiž základní zásady správního řízení. Ty na jednu stranu vyžadují, aby správní orgán bral ohled na oprávněné zájmy účastníka řízení, poskytl mu řádné poučení a umožnil mu uplatňovat jeho procesní práva (srov. § 2 odst. 3, § 4 odst. 2 a odst. 4 správního řádu), na druhou stranu však též zavazují správní orgán, aby usiloval o dosažení řešení, které je v souladu s veřejným zájmem (v přestupkovém řízení půjde o potrestání pachatele), a aby rozhodoval bez zbytečných průtahů (srov. § 2 odst. 4, § 6 odst. 1 správního řádu). Zásadně platí, že břemeno prokázat náležitou omluvu z ústního jednání tíží toho, kdo omluvu podává.

[16] Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že krajský soud zhodnotil věc správně. Z výše popsaných důvodů vyhodnotil Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě v souladu s § 110 odst. 1 větou druhou s. ř. s. jako nedůvodnou a zamítl ji.

IV. Náklady řízení

[17] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle ustanovení § 60 odst. 1, 7 s. ř. s., ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona. Žalovaný měl ve věci úspěch, podle obsahu spisu mu však žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. července 2015

JUDr. Petr Průcha
předseda senátu